15 -ാം കേരള നിയമസഭ

14 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 2837 **06-10-2025 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്**

സ്വദേശ് ദർശൻ പദ്ധതി

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
ശ്രീ. എ. പി. അനിൽ കുമാർ		**ശ്രീ. വി.എൻ വാസവൻ** **(തുറമുഖ - സഹകരണ - ദേവസ്വം വകുപ്പ് മന്ത്രി)**	
(എ)	2016-ൽ ശബരിമലയിൽ സ്വദേശ് ദർശൻ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി കേന്ദ്ര സർക്കാർ അനുവദിച്ച നൂറ് കോടി രൂപ പദ്ധതി രേഖ സമർപ്പിക്കാത്തതിന്റെ പേരിൽ വെട്ടിക്കുറച്ചിട്ടുണ്ടോ; എങ്കിൽ എത്ര തുകയാണ് വെട്ടിക്കുറച്ചതെന്നും ഇതിൽ നിന്നും നാളിതുവരെ എത്ര തുക കിട്ടിയിട്ടുണ്ടെന്നും വ്യക്തമാക്കുമോ;	(എ)	സ്വദേശ് ദർശൻ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ശബരിമല വികസനത്തിന് 99.99 കോടി രൂപയുടെ പദ്ധതികൾ കേന്ദ്ര ടൂറിസം മന്ത്രാലയം അനുവദിക്കുകയും ആയത് നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന ടൂറിസം വകുപ്പിനെ ചുമതലപ്പെടുത്തുകയും സംസ്ഥാന ടൂറിസം വകുപ്പ് ഡയറക്ടർ 99.99 കോടി രൂപയുടെ പദ്ധതികൾ ശബരിമല മാസ്റ്റർ പ്ലാൻ ഉന്നതാധികാര സമിതി മുഖേന ചെയ്യുന്നതിന് അനുമതി നൽകുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ ഈ പദ്ധതിയുടെ നിർവ്വഹണത്തിന് കേന്ദ്ര ടൂറിസം മന്ത്രാലയം ചുമതലപ്പെടുത്തിയ ആർക്കിടെക്ചറൽ കൺസൾട്ടന്റ് ശബരിമല ഭൂപ്രദേശത്തിന്റെ കിടപ്പും ശബരിമല സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പെരിയാർ കടുവാ സങ്കേതത്തിന്റെ സ്ഥിതിയും നോക്കി വനം വകുപ്പ് തിരുവിതാംകൂർ ദേവസ്വം ബോർഡിന് അനുവദിച്ചു നൽകിയ ഭൂമിയിലാണോ പദ്ധതിയുടെ നിർമ്മാണം വരുന്നത് എന്നൊന്നും തന്നെ പരിഗണിക്കാതെയാണ് പദ്ധതി രേഖ (DPR) തയ്യാറാക്കി കേന്ദ്ര ടൂറിസം മന്ത്രാലയത്തിന് സമർപ്പിച്ചിരുന്നത്. ഇതു കാരണം സംസ്ഥാന ടൂറിസം വകുപ്പ് മുഖേന പദ്ധതികൾ അനുവദിച്ച് നൽകിയെങ്കിലും യഥാസമയം പദ്ധതികൾ നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പദ്ധതികൾ അനുവദിച്ച് നൽകിയ സമയത്ത് തന്നെ ഇക്കാര്യം സംസ്ഥാന ടൂറിസം ഡയറക്ടറുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. 19.10.2022 ലെ റിവൈസഡ് ഉത്തരവ് പ്രകാരം 54.88 കോടി രൂപയാണ് അനുവദിച്ച തുക. പദ്ധതി തുക നഷ്ടപ്പെടുമെന്ന് കരുതി ഏറ്റെടുക്കുവാൻ കഴിയുന്ന 35.48 കേടി രൂപയുടെ പദ്ധതികൾ പൂർത്തീകരിച്ച് സംസ്ഥാന ടൂറിസം ഡയറക്ടർക്ക് യൂട്ടിലൈസേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആയത് അനുബന്ധമായി ചേർക്കുന്നു.

(ബി)	യഥാസമയം പദ്ധതി രേഖ സമർപ്പിക്കാത്തതിനാൽ 53.46 കോടി രൂപ ശബരിമല വികസനത്തിന് നഷ്ടപ്പെട്ട വിഷയത്തിൽ ഉത്തരവാദികളായവർക്കെതിരെ എന്തൊക്കെ നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് വ്യക്തമാക്കുമോ?	(ബി)	പല പദ്ധതികളുടെയും പദ്ധതിരേഖ (DPR) വേണ്ട രീതിയിൽ കേന്ദ്ര ടൂറിസം കൺസൾട്ടന്റ് തയ്യാറാക്കാത്തതും പുതിയ പദ്ധതി രേഖ(അടങ്കൽ) തിരുവിതാംകൂർ ദേവസ്വം ബോർഡ് മരാമത്ത് വകുപ്പ് മുഖേന തയ്യാറാക്കി നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കേണ്ടി വന്നതും പദ്ധതി നിർവ്വഹണത്തിൽ കാലതാമസം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അത് കൊണ്ട് ടൂറിസം പദ്ധതിയുടെ കാലാവധി അവസാനിച്ച മുറക്ക് പദ്ധതികൾ ക്ലോസ് ചെയ്ത് യൂട്ടിലൈസേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് സമർപ്പിക്കുകയാണുണ്ടായത്. അതാണ് പദ്ധതി ചെലവ് 35.48 കോടി രൂപയായി കുറയുവാൻ കാരണമായത്. ഈ വിഷയത്തിൽ ബോധപൂർവ്വമായ വീഴ്ച ഉണ്ടായതായി ശ്രദ്ധയിൽപെട്ടിട്ടില്ല.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

ANNEXURE - I

UTILISATION CERTIFICATE

1. Name of the State : KERALA
2. Name of the Project & Location : **Development of Sabarimala – Erumeli – Pampa – Sannidhanam as a Spiritual Circuit in District Pathanamthitta, Kerala under Swadesh Darshan Scheme (including E. Sabarimala New Destination Transferred from Padmanabha Project)**
3. Year of Sanction : 2016
4. No. & Date of Sanction : No. 5 /6/2018 -SD dated 19.10.2022 (Revised)
5. Cost of the Project : Central Component : 5488.10 Lakhs
   State Component : Nil
   Total : 5488.10 Lakhs
6. Amount Released so far :

	Installment	Date of Release	Amount Released (Rs. in Lakhs)
By Government of India	1st	31.03.2017 & 27.04.2017	**2085.29+750 = 2835.29**
By state Govt.	nil		

7. Date of Commencement of work : 2016
8. Component wise funds utilized :

Sl. No.	Name of the Components	Amount Sanctioned	Fund Utilized	Remarks
		Rs. in Lakhs		
1.	**A. Erumeli** Information Centre	42.59	40.16	**Work Completed & Final bill paid**
2 & 3	Toilet Building – 5 No's and Soakpit (5 Nos.)	95.64	50.82	**Work Completed & Final bill paid**
4.	First Aid and Health Kiosk – 3 No's	46.20	27.48	**Work Completed & Final bill paid**
5.	Padithurai	8.49	10.82	**Work Completed & Final bill paid**
6.	Drinking Water Fountain	23.29	11.58	**Work Completed & Final bill paid**
7.	Water Supply	8.47		
8.	Signages and Dustbin	5.00	2.73	**Work Completed & Final bill paid**
9.	General Electrification	15.00	13.55	**Work Completed & Final bill paid**
10.	Provision for Security Service portable CCTV system	30.10	23.46	**Work Completed & Final bill paid**
11.	Display Board System	5.40	0	**No response in repeated tenders**
	Sub Total (A)	**280.18**	**180.6**	

3.	**B. Pampa** Paving Area and Padithurai	638.31	494.10	**Work Completed & Final bill paid.**
5.	Open Shower - 8 Nos.	43.34	0	**No response in repeated tenders**
6.	Toilet Building – 5 No's	255.29	202.49	**Work Completed & Final bill paid. The amount utilized is including civil, electrical and connecting the sewage lines to the existing STP and improving the efficiency of STP** Rs. 124.17 + 3.47 + 74.85 = Rs. 202.49
9.	Signages and Dustbin	6.25	5.97	**Work Completed & Final bill paid**
10.	Drinking Water Fountain - 3Nos.	48.58	0	**Hon'ble High Court not permitted the construction at forest area**
11.	Water supply	11.19	10.74	**Work Completed & Final bill paid**
12.	General Electrification	93.75	89.91	**Work Completed & Final bill paid**
13.	Landscaping works	10.00	0	**No response in repeated tenders**
	Sub Total (B)	**1106.71**	**803.21**	
1.	**C. Trekking Path** First Aid and Health Kiosk - 3 No's	110.07	66.78	**Work Completed & Final bill paid**
3.	Steps (6700 Steps)	1166.53	1096.06	**Work Completed. Final bill paid**
4.	Ramp (640m)	417.61	230.95	**Work Completed. Final bill paid**
6.	Toilet Building – 5 No's	96.77	17.39	**Work Completed & Final bill paid**
7.	Soak pit – 5 No's	5.00	4.04	**Work Completed & Final bill paid**
8.	Drinking Water Fountain	84.30	13.74	**Work Completed & Final bill paid**
9.	Signages and Dustbin	10.00	9.89	**Work Completed & Final bill paid**
10.	CCTV Surveillance System 75 Cameras +Recording System with Monitor+Cabling	40.95	26.57	**Work Completed & Final bill paid**

11.	Pathways Lighting & Power distribution 4.5 km lighting and cabling	169.35	168.45	**Work Completed & Final bill paid**
12.	Water Supply	18.74	9.88	**Work Completed & Final bill paid**
	Sub Total (C)	**2119.32**	**1643.75**	
	D. Sannidhanam			
1.	First Aid and Health Kiosk – 2 No's	64.25	56.35	**Work Completed & Final bill paid**
5.	Prasadam Counter	680.34	0.39	**Dropped by Tourism Expenditure incurred for the visit of the Member Secretary, HPC, Chief Engineer, TDB and Executive Engineer, TDB for study at CFTRI, Mysore**
6.	Mandapam - 5 No's	49.50	32.79	**Work Completed & Final payment made. This amount is excluding fine of Rs. 1.76 Lakhs for delay of work**
7.	Seating Area	397.93	277.86	**Work Completed & Final bill paid. The amount utilized is incorporating the final bill. Rs. 171.02 + 106.84 = Rs. 277.86**
9.	Solid Waste Management– 7 No's	55.38	0	**No response in repeated tenders**
10.	RO Plant 15000 LPH	45.31	27.99	**Work Completed & Final bill paid**
11.	Drinking Water Fountain	61.62	47.31	**Work Completed & Final bill paid**
12.	Signage and Dust Bins	16.25	11.87	**Work Completed & Final bill paid**
13.	CCTV Surveillance System 75 Camera + Recording System with Monitor + Cabling	42.42	31.90	**Work Completed & Final bill paid**
14.	General Electrification	126.88	100.72	**Work Completed & Final bill paid**
15.	Landscaping works	9.00	4.04	**Work Completed & Final bill paid**
16.	Escape Route Pathways	41	41	**Work Completed & Final bill paid**
17.	Water Supply	11.45	9.49	**Work Completed & Final bill paid**
	Total D	**1601.33**	**641.71**	

1.	**E. NILAKKAL** Construction of Waiting hall, Clock room, Shower room	116	107.30	**Work Completed. Final bill paid**
2.	Construction of Vehicle Parking Area (Parking Lot No. 6)	100	68.53	**Work Completed & Final bill paid**
	Total E	**216**	**175.83**	
	Total (A+B+C+D+E)	**5323.54**	**3445.1**	
	Add Contingency Charge @ 3% to the Implementing Agency (HPC)	**159.71**	**103.35**	
	Grand Total	**5483.25**	**3548.45**	

9. Details of next installment sought:

(i)	**Installment**	**Amount**

It is certified that the expenditure, as detailed above, has been incurred only on those items for which financial sanction was accorded by the Ministry of Tourism, Government of India.

Member Secretary
High Power Committee
(Executing Agency)

Place: Thiruvananthapuram
Date: 09.07.2024